

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

07

Szerző:

Cím: *A fakultatív cenzura*

Hely

Idő

"1920"

Személy

Forrás:

Világ

Bp.
(Hely)

1920 X 14
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Olc)

Közp. nyomt. XX.

A fakultatív cenzura

fővárosi házinymoda 1920

A hétfői nappal állítólag életbelép az ugynevezett fakultatív cenzura, amelyet hivatalos helyen úgy állítanak be, mintha elérkeztünk volna a sajtószabadságnak legalább az előszobájába. Nem mondhatnánk, hogy az új intézmény minéműsége valami nagyon tisztán állana előttünk; de annál inkább állíthatjuk, hogy annak céljai egészen világosak. A fakultatív cenzura szabad elhatározására bizza a lapoknak, hogy mely közleményeket mutatják be és melyeket nem. Sőt a sajtószabadságot régi fényében igyekszik megcsillogtatni az új rendszer, amikor azt mondja, hogy nem tiltanak le többé közleményeket, csak tanácsokat adnak, hogy megjelenjék-e valami, vagy se, egyébként azonban az újságnak szuverén joga, hogy a tanács ellenére is nyilvánosságra hozza mondanivalóját. Tulajdonképpen eddig volna a dolog, s ha csak eddig volna, akkor azt kellene mondanunk, hogy a fakultatív tanácsokra nincsen szükség, mert ott van a tétel-sajtótörvény, amelynek mindig módjában volt a sajtóvétségeket megtorolni. A fakultatív cenzura mellé azonban most egy új cenzurát is kapunk, amely eddig nem volt, vagy ha volt, csak büntetésként járt ki. Ez az ugynevezett előzetes cenzura, ami azt jelenti, hogy a lapot megjelenése előtt be kell mutatni az ügyészségnek, amely megengedi vagy megtiltja a terjesztést. Az ügyészség tehát az eddigi cenzura fokozottabb jogait kapja és nemcsak a be nem mutatott közlemények fölött ítélkezik, de a fakultatív cenzura baráti tanácsainak végrehajtását, vagy végre nem hajtását is ellenőrzi.

Már ezekből a hivatalosan megállapított tényekből is kétségtelenné válik, hogy a magyar sajtó, amely természetesen vágyik a cenzurától menekülni, nem gyűjthet örömtüzeket ennek a sajtószabadságnak. A bürkölt cenzurának ez a módja még veszedelmesebb, mint az, amelylyel eddig állottunk szemben s amely követhetett el hibákat, lehetett tapasztalatlan, lehetett a sajtószabadságnak egyenes visszája, de nyílt, álcátlan, bevalott cenzura volt. Az ország mai helyzete, a háborúból és a forradalmakból még csak féllábbal való kiléptettségünk még meg is magyarázta valahogyan, hogy szükség lehet erre az intézményre. De ez a cenzura, amelyet most a fél-sajtószabadság mezébe kívánnak öltöztetni, súlyos veszedelmet jelent.

Mi a magunk részéről jóelőre kijelentjük, hogy alávetjük magunkat a fakultatív cenzura minden intéz-

kedésének, mert a magunk számára más védelmet nem látunk. Ezentul is, mint eddig, minden közleményünket be fogjuk mutatni a cenzurának, amelynek tanácsait ellentmondás nélkül teljesíteni fogjuk. Mivel pedig a fakultatív cenzura tanácsai egész cikkekre fognak vonatkozni és valószínűleg nem fog, mint eddig sorokat törölni, előre is olvasóink elnézését kell kérnünk, mert a jövőben a *Világ* még hiányosabb lesz, mint eddig volt. Mi nem tehetjük ki magunkat és olvasóinkat annak, hogy esetleg napokon át ne jussanak hozzá megszokott újságjukhoz és így nem élhetünk azzal a „szabadsággal“, amelyet most felkínálnak nekünk. Köteteket tudunk felmutatni azokból a cikkekből és közleményekből, amelyeket a cenzura a *Világ*-ból idők folyamán kihagyott; de a mai politikai irányzat bármely pregnáns egyéniségének kritikájára mérjük bizoni, hogy vétettünk-e csak egyetlen sorban is az államérdek ellen.

Bennünket tehát nem feszélyez ilyen szempontokból a cenzura fenntartása. Ezzel szemben azonban nem ismerhetjük el a sajtószabadság visszaállításának azt a módot, amelylyel most kísérleteznek. De nincs is szüksége a rendszernek az ilyen eszközökre, amikor a ruaga sajtóján kívül tulajdonképpeni ellenzéke alig van. Ha a cenzurát mindenáron fenn akarják tartani, vagy fenn kell tartani, mert a sajtószabadság visszaállításának, a kormány véleménye szerint, nincsenek meg még az előfeltételei, akkor sem ez a megoldási mód, hanem az, hogy a cenzurát jobbra, szakszerűvé kell tenni. Nekünk semmi kifogásunk sem lenne például olyan cenzura ellen, amelyben a tulsó oldal újságírói ülnek és döntenének, mert azok legalább tudják, hogy mi az, amit ők maguk sem írnak meg a lapjaikban és így nem tanácsos, hogy más lapokban is megjelenjenek. Az a mód azonban, amelyet most készülnek használatba venni, éppen az ellenkezőjét fogja jelenteni és a tanácsot nem kérők, de kebelbeliek, igen nagy előnyöket fognak majd élvezni velünk szemben, akik kényszerültnek érezzük magunkat minden sor irásunkról tanácsot kérni és a tanácsot megfogadni. Ezek azok az okok, amelyek miatt mi aggodalommal fogadjuk a fakultatív cenzurát és amelyek miatt ismételtén is olvasóközönségünk elnézését kérjük. A mi közönségünk meg fogja érteni, hogy a mi kezünket még jobban megkötö az új szabadság, amely lehet párdés elhatározás, a mi szemünkben azonban a megkötöttségnek csak egy új formája.